

УДК 342.9

Д. В. Малишко

**ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «МУНІЦИПАЛЬНИЙ ТРАНСПОРТ»  
У СФЕРІ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ**

**Постановка проблеми.** Зручна транспортна інфраструктура населених пунктів України є складником суспільного добробуту та запорукою інвестиційної привабливості. Муніципальний транспорт – невід’ємна частина єдиної транспортної системи нашої держави та іманентних їй проблем. Наприклад, автомобільний транспорт є вагомим складником транспортної системи України щодо перевезень пасажирів і вантажів та впливу на економіку й суспільство. Його частка в перевезенні пасажирів складає 49,4%, вантажів – 60%. Автобуси є єдиним громадським транспортом для 412 із 460 міст України та понад 96% сільських населених пунктів [1]. Проте серйозними проблемами галузі транспорту залишаються значна зношеність основних виробничих фондів, зокрема рухомого складу, недостатній обсяг інвестицій, необхідних для оновлення й забезпечення інноваційного розвитку матеріально-технічної бази галузі, обмеженість бюджетного фінансування та амортизаційних відрахувань, недосконалість механізму лізингу, низький рівень використання транзитного потенціалу держави [2]. Отже, суспільно-політична актуальність дослідження цієї теми не викликає сумнівів.

**Метою статті** є визначення поняття «муніципальний транспорт» у сфері адміністративно-правового регулювання.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Фундаментальні напрацювання національної адміністративно-правової доктрини в галузі транспорту забезпечили В. Авер’янов, А. Бандурка, Ю. Битяк, В. Гаращук, Т. Коломонець, В. Колпаків, О. Кузьменко, В. Поліщук, В. Развадовський, А. Собакар, М. Тищенко, В. Шкарупа та інші вчені. У межах адміністративного права окремі аспекти проблем адміністративно-правових відносин на транспорті розглядали Ж. Завальна, С. Скворцов, К. Афанасьєв (адміністративний договір), Н. Бортник, С. Єсімов (адміністративний договір як форма публічного управління у сфері організації послуг із перевезення пасажирів автомобільним транспортом загального користування), Ю. Пирожкова (адміністративно-правове регулювання у сфері автомобілебудування в Україні), Є. Циба (адміністративна відповідальність за порушення правил перевезення пасажирів і вантажів автомобільним транспортом в Україні), О. Пефтієв (адміністративно-правові засади функціонування автомобільного транспорту), Д. Мамчур (адміністративно-правові засади забезпечення транспортної дисципліни в державі), Д. Медведєв (адміністративно-правові засади перевезення вантажів автомобільним транспортом), Т. Гуржій (адміністративно-правова кваліфікація порушень водіями механічних транспортних засобів правил керування), В. Развадовський (адміністративно-правові проблеми державного регулювання транспортної системи України та шляхи їх розв’язання), Г. Галімшина (державний контроль на автомобільному транспорті в Україні), В. Гаркуша (контрольна

діяльність державної автомобільної інспекції за правомірністю експлуатації транспортних засобів). У сфері муніципального права окреслені питання з'ясовували О. Батанов та інші вітчизняні правники. Поняття «муніципальний транспорт» майже не зустрічається в публікаціях зазначених учених.

Серед зарубіжних науковців проблеми транспортного права вивчали як економісти, такі як Н. Чанчибадзе (формування економічної політики муніципального пасажирського транспорту), Л. Чумаков (управління процесом надання послуг міським пасажирським транспортом), С. Коренькова (управління маркетинговою діяльністю в системі пасажирського транспорту загального користування в муніципальному утворенні), А. Шонін (організаційно-економічні методи управління муніципальним міським пасажирським транспортом), О. Лушнікова (планування експлуатаційних витрат у системі виробничо-економічних показників підприємств муніципального наземного пасажирського транспорту), В. Новосьолов (підвищення ефективності використання рухомого складу муніципального пасажирського транспорту), так і правники, наприклад І. Дедкова (особливості правового регулювання праці працівників муніципального автомобільного транспорту), А. Соколова (право муніципальної власності та його обмеження), С. Гуржей (правове регулювання перевезень міським громадським пасажирським автомобільним транспортом), О. Зеленов (правова охорона навколишнього середовища під час експлуатації міського пасажирського транспорту), О. Горбачов (правове регулювання муніципального транспортного комплексу в Російській Федерації), О. Остапеч (правова організація управління транспортним комплексом Російської Федерації), В. Назаров (адміністративно-правове регулювання організації дорожнього руху в містах), Н. Балицька (регіональний аспект проблеми адміністративного договору як форми публічного управління у сфері організації послуг із перевезення пасажирів автомобільним транспортом загального користування) та інші.

**Виклад основного матеріалу дослідження.** Термін «транспорт» походить від латинських слів *trans* (через) і *portare* (нести). Продукцією транспорту є процес перевезення, тобто процес переміщення вантажів і пасажирів у середовищі життєдіяльності людини. Транспорт – це галузь економічної інфраструктури, яка вважається однією з пріоритетних у державі. Своєрідність транспорту як виду економічної діяльності з надання послуг полягає в тому, що в цій сфері не створюються нові матеріальні цінності, проте забезпечується сприяння виробничому процесу інших галузей економіки шляхом переміщення продукції від виробника до споживачів [3, с. 53] або переміщення пасажирів (працівників, споживачів та інших). Економічна вартість такого переміщення вираховується з вартості витраченої на нього праці, вартості палива тощо. Транспорт також розглядається як специфічна комунікаційна інфраструктурна галузь виробництва й сфери обслуговування, що забезпечує потреби господарства та населення з усіх видів перевезень [4, с. 36].

Згідно із Законом України «Про транспорт» транспорт є однією з найважливіших галузей суспільного виробництва, покликаний задовольняти потреби населення та суспільного виробництва в перевезеннях (ч. 1 ст. 1) під наглядом і за керівництва держави. Це знаходить вияв у тому, що державне управління в галузі транспорту має забезпечувати таку діяльність:

- своєчасне, повне та якісне задоволення потреб населення й суспільного виробництва в перевезеннях, а також потреб оборони України;
- захист прав громадян під час їх транспортного обслуговування;
- безпечне функціонування транспорту;
- додержання необхідних темпів і пропорцій розвитку національної транспортної системи;
- захист економічних інтересів України та законних інтересів підприємств та організацій транспорту, а також споживачів транспортних послуг;
- створення рівних умов для розвитку господарської діяльності підприємств транспорту;
- обмеження монополізму та розвиток конкуренції;
- координацію роботи різних видів транспорту;
- ліцензування окремих видів діяльності в галузі транспорту;
- охорону навколишнього природного середовища від шкідливого впливу транспорту (ст. 3 Закону України «Про транспорт»).

Контроль за додержанням законодавства на транспорті здійснюють відповідні органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування в межах своїх повноважень (ст. 41 Закону України «Про транспорт») [5]. Транспорт – одна з найважливіших галузей матеріального виробництва, яка забезпечує виробничі й невиробничі потреби господарства та населення країни в усіх видах перевезень [6, с. 42]. За слушною думкою Л. Чумакова, транспорт варто розглядати як інструмент надання транспортної послуги [7, с. 155].

Транспортні послуги – це сукупність зобов'язань, урегульованих нормами права, опосередкованих відповідними договорами, забезпечених господарсько-правовими засобами державного регулювання та пов'язаних із фізичним переміщенням у просторі пасажирів, багажу, вантажів. Транспортні послуги поділяються на основні (з перевезення, транспортно-експедиційна діяльність) та супутні (зі зберігання, складування, зважування вантажів тощо) [8, с. 7–8, 10]. Транспортування – це логістична операція, що полягає в переміщенні продукції в заданому стані із застосуванням транспортних засобів; воно починається із завантаження з місця відправлення та закінчується розвантаженням у місці призначення. Більш загальним поняттям є «перевезення» – переміщення вантажів, товарів або пасажирів. Обидва поняття означають фактично одну й ту ж дію, передбачають як вантажні, так і пасажирські переміщення, використання різних видів транспорту, проте термін «транспортування» є саме логістичним терміном [9, с. 18]. Головна функція транспорту – поєднання всіх елементів територіальної структури господарства та розселення в єдину систему шляхом переміщення (перевезення) транспортними мережами людей, вантажів, інформації й енергії. До основних територіальних функцій транспорту належать просторова інтеграція, територіальне сполучення (комунікаційна функція), транзит, подолання простору, транспортне обслуговування території та населення [4, с. 36].

Отже, транспорт являє собою галузь економічної інфраструктури, у якій під наглядом і контролем органів публічної влади за допомогою транспортних засобів надаються транспортні послуги з перевезення пасажирів і вантажів на законодав-

чо визначених умовах, за допомогою чого забезпечуються транзит, територіальне сполучення (комунікаційна функція) і просторова інтеграція.

Означувальне слово «муніципальний» у терміні «муніципальний транспорт» вживається для звуження публічної сфери адміністративно-правового регулювання, оскільки, окрім державних органів влади, публічне управління в галузі транспорту здійснюють ради народних депутатів та інші спеціально уповноважені на те органи відповідно до їх компетенції (ст. 4 Закону України «Про транспорт») [5].

Муніципалізм як теорія й практика становлення та розвитку місцевого самоврядування – іманентного атрибуту конституційної демократичної держави та громадянського суспільства – належить до тих фундаментальних цінностей світової цивілізації, які вироблялись людством упродовж усього його розвитку [10, с. 89].

Зміст муніципальної влади виявляється в її функціях, у тому числі управлінні та правовому регулюванні відносин на транспорті, насамперед пасажирських перевезень тощо. Метою публічного управління у сфері обслуговування населення автомобільним та іншим транспортом загального користування є задоволення попиту населення в доступних, якісних і безпечних послугах із перевезення транспортом загального користування. У зв'язку із цим муніципальна влада покликана вирішити такі взаємозумовлені завдання: створити транспортну інфраструктуру, що відповідає потребам пасажирів, і транспортні організації (маршрутну мережу, дороги, зупинки, контактну мережу, диспетчерське управління тощо); відшкодувати збитки перевізників, що виникли в результаті застосування регульованих тарифів (у тому числі у зв'язку з наданням заходів соціальної підтримки) та малої інтенсивності пасажиропотоку; створити оптимальну систему органів та установ, здатних ефективно управляти в цій сфері; розробити відповідну нормативно-правову базу для управлінських рішень, у тому числі норми адміністративного примусу в галузі транспортного обслуговування [11, с. 232]. Виокремлення категорії «муніципальний транспорт» доцільне також для проведення децентралізації бюджетних послуг – визначення мети бюджетних витрат і їх обґрунтування. В умовах асиметрії інформації центральної (державної) влади про справжні потреби мешканців територіальних одиниць у транспортних послугах та розмірах витрат на них муніципальна влада, на переконання У. Оутса, об'єктивно краще поінформована із цих питань.

Віднесення питань муніципального транспорту до компетенції органів місцевого самоврядування відповідає також досвіду європейських країн. Наприклад, у Французькій Республіці вирішення цих проблем входить до компетенції мера комуни (наразі налічується 36 763 комуни), а проблем міжмуніципального транспорту – до компетенції Ради департаменту (нині їх 100) [12, с. 363, 364]. Більшість міського громадського транспорту в Італійській Республіці («urban public transport») перебуває в муніципальній власності та фактично є частиною механізму муніципальної влади [13, с. 115].

Характеристика поняття «муніципальний транспорт» як сфери адміністративно-правового регулювання органів місцевого самоврядування в Україні передбачає, що в основі суспільних відносин лежить певний предмет, а саме транспортний засіб, вилучення споживчих властивостей якого (транспортних послуг із якого)

стає метою відносин між їх споживачами, суб'єктами, які їх надають, та муніципальною публічною владою, яка разом із державною владою керує цими відносинами. І якщо транспортні засоби стають первинною підставою для виникнення відносин у сфері муніципального транспорту, то іншими їхніми елементами будуть споживачі транспортних послуг, водії та всі інші суб'єкти, які забезпечують роботу необхідної транспортної інфраструктури.

У правовому розумінні транспортні засоби виступають об'єктами власності, у нашому випадку – комунальної (муніципальної). Муніципальна власність характеризується такими особливостями: а) особливим суб'єктом (органи місцевого самоврядування); б) особливостями пооб'єктного складу (транспортні засоби); в) наявністю специфічних підстав її виникнення (муніципалізація, тобто перехід державної чи приватної власності в комунальну, купівля тощо); г) способами та межами здійснення прав власника (у формі права власності, оренди, оперативного управління, повного господарчого відання, лізингу тощо). Право муніципальної власності являє собою сукупність правових норм, що регулюють відносини щодо володіння, користування й розпорядження муніципальним майном, органами місцевого самоврядування та громадянами в інтересах населення, яке проживає на території муніципального утворення [14, с. 174–175]; це комплексний міжгалузевий інститут, що включає в себе норми конституційного, цивільного, адміністративного та інших галузей права [15, с. 8].

Окрім транспортних засобів, поняття «муніципальний транспорт» у широкому сенсі набуває соціального значення лише за умови, що до його змісту зараховуємо потрібний для обслуговування транспорту персонал (водіїв, логістів, механіків та інших), транспортну інфраструктуру й фінанси. Адже самі по собі транспортні засоби муніципальної влади чи інших власників, тобто без обслуговуючого персоналу та інфраструктури, – це лише предмети матеріального світу, які не можуть бути використані мешканцями для отримання транспортних послуг. Як слушно зауважують представники економічної науки, муніципальний транспорт виконує інфраструктурну роль у формуванні комплексності господарства району, що обслуговується: він має структурний характер для регіональної економіки та територіальної організації продуктивних сил [16, с. 16–17].

Юридичною підставою надання транспортних послуг муніципальним транспортом стає договір. Цивільно-правова природа цього договору виявляється тоді, коли транспортна послуга надається транспортними засобами комунальних підприємств. Відповідно, у цьому разі він регулює відносини безпосередньо між споживачем цієї послуги та транспортним комунальним підприємством.

У разі, якщо муніципальна влада не володіє транспортними засобами, що використовуються для надання транспортних послуг, укладається господарський договір між муніципалітетом і суб'єктом господарювання, який надаватиме населенню транспортні послуги (наприклад, про перевезення пасажирів в автобусах загального користування). В організаційно-господарських договорах однією зі сторін є суб'єкти владних повноважень, які здійснюють господарсько-організаційні повноваження у сфері управління, входячи у відносини з іншими суб'єктами, які не є суб'єктами владних повноважень. В адміністративному ж договорі відносини виникають лише

між суб'єктами владних повноважень, хоча результати встановлення таких відносин мають значення для інших суб'єктів управлінських відносин. Так само відрізняється предмет адміністративного договору, який не може полягати в передачі майна, наданні послуг, виконанні робіт, тобто наданні матеріального результату, оскільки останнє є предметом договорів у господарській сфері [17, с. 14].

Ґрунтовну аргументацію знаходимо також у дисертації Н. Балицької, яка зазначила, що договір про організацію транспортного обслуговування має адміністративно-правову природу, оскільки йому притаманні практично всі риси адміністративного договору, що виділяються сучасною наукою, а саме:

1) обов'язковим учасником такого договору є орган публічної влади або уповноважена ним особа;

2) договір про організацію транспортного обслуговування має публічні цілі;

3) оплатність та еквівалентність у договорі про організацію транспортного обслуговування можуть бути відсутні зовсім;

4) публічний контрагент у такому договорі, безумовно, має більшу перевагу щодо перевізника;

5) контроль за виконанням договору завжди присутній, при цьому такий контроль здійснюється не лише стороною в договорі, а й спеціально створеним органом влади, у тому числі загальнодержавного рівня (наприклад, порушення умов договору про організацію транспортного обслуговування, що стосуються маршруту й розкладу руху, є порушенням ліцензійних умов, нагляд за дотриманням яких віднесено до компетенції Державної служби України з безпеки на транспорті [18]);

6) умови договору формально визначені заздалегідь;

7) для вирішення суперечок, пов'язаних із договором про організацію транспортного обслуговування, застосовуються особливі процедури, зокрема, участь у цьому беруть спеціально створені комісії;

8) за порушення умов договору про організацію транспортного обслуговування перевізник може бути притягнутий до адміністративної відповідальності [11, с. 234].

Дублюючи ці думки, Н. Бортник та С. Єсімов додають, що впровадження адміністративного договору як форми публічного управління в зазначеній сфері дасть можливість поліпшити якість транспортних послуг, розширити маркетинговий інструментарій позиціонування транспортних компаній, підвищити рівень сервісного обслуговування, а також конкурентоспроможність країни загалом, що сприятиме залученню додаткових інвестицій для технічної модернізації автомобільного транспорту та розвитку транспортної інфраструктури [19, с. 13].

Повнота характеристики досліджуваного поняття вимагає також включення до його змісту таких ознак:

– усіх ознак транспорту;

– безперервності, надійності, безпечності, загальності, тобто задоволення потреб усіх категорій громадян, у тому числі особливих потреб соціально вразливих категорій громадян (людей похилого віку, інвалідів, дітей, вагітних жінок);

– постійної тенденції до максимальної екологічності й економічності. У науковій літературі звертається увага на те, що характеристика публічного (громад-



ського, муніципального) транспорту базується насамперед на споживанні енергії та викидів шкідливих речовин у навколишнє середовище. Зміст цієї особливості визначає стійкість (стабільність) системи муніципального транспорту. Справді, стійкі системи громадського транспорту складаються з транспортних засобів таких характеристик: працюють на різних видах енергії, більшість використовують екологічно чисті (та/або відновлювальні) енергетичні ресурси, обслуговують потреби всіх користувачів [20, с. 77];

– рівності адміністративно-правового регулювання та конкурентних умов для всіх муніципалітетів, що виключає дисбаланс транспортного розвитку регіонів (наприклад, його розвиненість у столиці та відсталість в інших населених пунктах, у тому числі обласного значення).

**Висновки.** Отже, словом «муніципальний» у досліджуваному понятті позначається поширення компетенції органів місцевого самоврядування на транспорт, що функціонує в межах території їхньої юрисдикції. На сьогодні пасажирський транспорт загального користування муніципальних утворень не здатний забезпечити необхідне стійке зростання рухливості населення, яке можна порівняти з темпами зростання економіки [21, с. 4]. Визнано, що система місцевого самоврядування не задовольняє потреби суспільства. Функціонування органів місцевого самоврядування в більшості територіальних громад не забезпечує створення й підтримку сприятливого життєвого середовища, необхідного для всебічного розвитку людини, її самореалізації, захисту її прав, надання населенню органами місцевого самоврядування, утвореними ними установами та організаціями високоякісних і доступних адміністративних, соціальних та інших послуг на відповідних територіях. Успішність вирішення цих проблем у межах чинної Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні передбачає відповідні правові трансформації адміністративно-правового регулювання муніципального транспорту, що насамперед вимагає чіткого розуміння змісту поняття «муніципальний транспорт» та інших складників понятійного апарату цієї сфери [22].

Як бачимо, муніципальний транспорт визначається щонайменше двома суттєвими ознаками: вигоду від використання транспорту отримують жителі однієї територіальної одиниці, а місцева влада має повноваження із забезпечення прав мешканців цієї території під час споживання послуг транспорту (один із принципів децентралізації бюджетних доходів і видатків Р. Масгрейва). Тому погоджуємось із думкою К. Апанасенко, що варто обов'язково взяти на озброєння ідеї про мету соціального служіння комунальної власності, її використання в інтересах загального блага [23, с. 67].

Таким чином, муніципальний транспорт – це транспортні засоби, які використовують комунальні підприємства та/або інші підприємці на умовах організаційно-господарських договорів з органом місцевого самоврядування з метою перевезення пасажирів та/або надання інших транспортних послуг у межах однієї адміністративно-територіальної одиниці, за допомогою чого забезпечуються транзит, територіальне сполучення (комунікаційна функція) і просторова інтеграція населення. Він являє собою сукупність споживчих властивостей, з приводу вилучення яких суб'єкти права вступають у цивільні, господарські та адміністратив-

но-правові відносини за участю органу місцевого самоврядування й під контролем органів державної влади.

### Література

1. Стратегічний план розвитку автомобільного транспорту та дорожнього господарства на період до 2020 року : затверджений Наказом Міністерства інфраструктури України від 21 грудня 2015 р. № 548 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/rada/show/v0548733-15>.
2. Транспортна стратегія України на період до 2020 року : схвалена Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20 жовтня 2010 р. № 2174-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2174-2010-%D1%80>.
3. Фатюха Н. Автомобільний транспорт як об'єкт статистичного дослідження / Н. Фатюха // Статистика України. – 2010. – № 1. – С. 53–58.
4. Пашинська Н. Сучасні особливості територіальної організації транспортної системи / Н. Пашинська // Проблеми суспільної географії : зб. наук. праць. – 2010. – Вип. 1. – С. 36–40.
5. Про транспорт : Закон України від 10 листопада 1994 р. № 232/94-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/232/94-%D0%B2%D1%80>.
6. Кушнір Л. Аналіз роботи транспорту України за основними показниками / Л. Кушнір // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки». – 2015. – Вип. 12. – Ч. 2. – С. 42–47.
7. Чумаков Л. Управление процессом оказания услуг городским пассажирским транспортом : дисс. ... канд. экон. наук : спец. 08.00.05 «Экономика и управление народным хозяйством: экономика, организация и управление предприятиями, отраслями, комплексами сферы услуг» / Л. Чумаков ; Тольяттинский гос. ун-т. – Тольятти, 2008. – 165 с.
8. Міщенко А. Транспортний коридор як форма правового регулювання ринку транспортних послуг в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.04 «Господарське право; господарсько-процесуальне право» / А. Міщенко ; Нац. юрид. академія України ім. Я. Мудрого. – Х., 2009. – 20 с.
9. Чучка І. Сучасні основні форми транспортно-логістичних послуг в Європі / І. Чучка // Світове господарство і міжнародні економічні відносини. – 2015. – Вип. 1. – С. 18–20.
10. Батанов О. Муніципальна реформа в Україні з позиції доктрини сучасного муніципалізму / О. Батанов // Часопис Київського університету права. – 2013. – Вип. 2. – С. 89–93.
11. Балицкая Н. Административный договор как форма публичного управления в сфере организации услуг по перевозке пассажиров автомобильным транспортом общего пользования: региональный аспект : дисс. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.14 «Административное право; финансовое право; информационное право» / Н. Балицкая ; Российская правовая академия Минюста РФ. – М., 2008. – 256 с.
12. Єлагін В. Соціальна держава та принцип субсидіарності в системі владних відносин провідних держав світу / В. Єлагін // Актуальні проблеми державного управління. – 2009. – № 1. – С. 359–367.
13. Pucher J. The Urban Transport Crisis in Europe and North America / J. Pucher, C. Lefevre. – London : Macmillan press ltd., 1996. – 226 p.
14. Соколова А. Право муниципальной собственности и его ограничения : дисс. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.03 «Гражданское право; предпринимательское право; семейное право; международное частное право» / А. Соколова. – Волгоград, 2002. – 208 с.
15. Товарова Е. Органы местного самоуправления и их полномочия в сфере управления муниципальной собственностью : автореф. дисс. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.02 «Конституционное право; муниципальное право» / Е. Товарова ; Санкт-Петербургский гуманит. ун-т профсоюзов. – СПб., 2006. – 20 с.
16. Ходжаев П. Инновационное развитие рынка услуг пассажирского автомобильного транспорта в Республике Таджикистан (теория, методология, практика) : дисс. ... докт. экон. наук : спец. 08.00.05 «Экономика и управление народным хозяйством» / П. Ходжаев ; Таджикский гос. ун-т коммерции. – Душанбе, 2016. – 354 с.
17. Завальна Ж. Адміністративний договір: теоретичні засади та застосування : автореф. дис. ... докт. юрид. наук : спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» / Ж. Завальна ; Харківський нац. ун-т внутр. справ. – Х., 2010. – 32 с.
18. Про затвердження Положення про Державну службу України з безпеки на транспорті : Постанова Кабінету Міністрів України від 11 лютого 2015 р. № 103 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/103-2015-%D0%BF>.



19. Бортник Н. Адміністративний договір як форма публічного управління в сфері організації послуг з перевезення пасажирів автомобільним транспортом загального користування / Н. Бортник, С. Єсімов // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія «Юридичні науки». – 2014. – № 810. – С. 11–16.
20. Sagaris L. Lessons from 40 years of planning for cycle-inclusion: Reflections from Santiago, Chile / L. Sagaris // Natural Resources Forum. – 2015. – № 39. – С. 64–81.
21. Коренькова С. Управление маркетинговой деятельностью в системе пассажирского транспорта общего пользования в муниципальном образовании : дисс. ... канд. экон. наук : спец. 08.00.05 «Экономика и управление народным хозяйством» / С. Коренькова ; Орловский гос. техн. ун-т. – Орел, 2007. – 213 с.
22. Про затвердження Положення про Державну службу України з безпеки на транспорті : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2014 р. № 333-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80>.
23. Апанасенко К. Теоретичні засади формування інституту права комунальної власності / К. Апанасенко // Економіка та право. – 2015. – № 2. – С. 62–68.

### Анотація

**Малишко Д. В. Визначення поняття «муніципальний транспорт» у сфері адміністративно-правового регулювання.** – Стаття.

У статті досліджено визначення поняття «муніципальний транспорт» у сфері адміністративно-правового регулювання. З'ясування сутності цього поняття здійснено через дослідження понять «транспорт», «муніципальний» та їх комбінацій. Встановлено, що транспорт являє собою галузь економічної інфраструктури, у якій під наглядом і контролем органів публічної влади за допомогою транспортних засобів надаються транспортні послуги з перевезення пасажирів і вантажів на законодавчо визначених умовах, чим забезпечується виконання низки функцій, що пов'язані з переміщенням у просторі. Словом «муніципальний» у досліджуваному понятті позначається поширення компетенції органів місцевого самоврядування на транспорт, що функціонує в межах території їхньої юрисдикції. Доведено, що муніципальний транспорт – це транспортні засоби, які використовують комунальні підприємства та/або інші підприємці на умовах організаційно-господарських договорів з органом місцевого самоврядування з метою перевезення пасажирів та/або надання інших транспортних послуг у межах адміністративно-територіальної одиниці, за допомогою чого забезпечуються транзит, територіальне сполучення (комунікаційна функція) і просторова інтеграція населення. Він являє собою сукупність споживчих властивостей, з приводу вилучення яких суб'єкти права вступають у цивільні, господарські та адміністративно-правові відносини за участю органу місцевого самоврядування та під контролем органів державної влади.

**Ключові слова:** адміністративно-правове регулювання, комунальні підприємства, муніципальний транспорт, організаційно-господарський договір, органи місцевого самоврядування, орган публічної влади, перевезення пасажирів, транспортні послуги, юрисдикція.

### Аннотация

**Малишко Д. В. Определение понятия «муниципальный транспорт» в сфере административно-правового регулирования.** – Статья.

В статье исследовано определение понятия «муниципальный транспорт» в сфере административно-правового регулирования. Выяснение сущности этого понятия осуществлено через исследование понятий «транспорт», «муниципальный» и их комбинаций. Установлено, что транспорт представляет собой отрасль экономической инфраструктуры, в которой под наблюдением и контролем органов публичной власти с помощью транспортных средств предоставляются транспортные услуги по перевозке пассажиров и грузов на законодательно определенных условиях, чем обеспечивается выполнение ряда функций, связанных с перемещением в пространстве. Словом «муниципальный» в исследуемом понятии отражается распространение компетенции органов местного самоуправления на транспорт, функционирующий в пределах территории их юрисдикции. Доказано, что муниципальный транспорт – это транспортные средства, которые используют коммунальные предприятия и/или другие предприниматели на условиях организационно-хозяйственных договоров с органом местного самоуправления с целью перевозки пассажиров и/или предоставления других транспортных услуг в пределах административно-территориальной единицы, с помощью чего обеспечиваются транзит, территориальное сообщение (коммуникационная функция) и пространственная интеграция населения. Он представляет собой совокупность потребительских свойств, по поводу изъятия которых субъекты права вступают в гражданские, хозяйственные и административно-правовые отношения с участием органа местного самоуправления и под контролем органов государственной власти.

**Ключевые слова:** административно-правовое регулирование, коммунальные предприятия, муниципальный транспорт, организационно-хозяйственный договор, органы местного самоуправления, орган публичной власти, перевозки пассажиров, транспортные услуги, юрисдикция.

### Summary

***Malishko D. V. The definition of “municipal transport” in the field of administrative and legal regulation. – Article.***

The article reveals the definition of “municipal transport” in the field of administrative and legal regulation. Figuring out the essence of this concept was carried out through the research the concepts of “transport”, “municipal” and their combinations. It has been established that the transport sector is the economic infrastructure, which under the supervision and control of public authorities, using vehicles provided transport services for passengers and cargo to the law certain conditions, which ensures the implementation of a range of functions related to the movement in the space. The word “municipal” in the examined concept is reflected the spread of the local government competence on transport that functions within the territory of their jurisdictions. As a result, it is proved that the municipal transport are vehicles that use the utility companies and/or other entrepreneurs under the terms of the organizational and economic contracts with local authority for the purpose of transportation of passengers and/or the provision of other transport services within the administrative-territorial unit than provided transit territorial connection (communication function) and spatial integration of the population. It is a set of consumer characteristics, regarding obtain of which subjects of law enter into civil, commercial and administrative-law relationship with the local government and under the control of public authorities.

*Key words:* administrative and legal regulation, utility companies, municipal transport, organizational and economic contract, local authorities, public authority, transportation of passengers, transportation services, jurisdiction.